

# РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“

ФАКУЛТЕТ "ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВНИ ГРИЖИ"

Утвърждавам:.....



Ректор на Русенски университет:  
(Доц. д-р инж. Д. Атанасова)

Приета на АС:

(Решение на АС № 7.6 /17.03.2026 г.)

## КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

СПЕЦИАЛНОСТ **МЕДИЦИНСКА СЕСТРА**

ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „**БАКАЛАВЪР**“

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ **МЕДИЦИНСКА СЕСТРА**

Русе, 2026

## **I. ОБЩИ ПРИНЦИПИ**

Квалификационната характеристика е част от учебната документация за специалност "Медицинска сестра" във Факултет Обществено здраве и здравни грижи, катедра Здравни грижи при Русенски университет „Ангел Кънчев“.

Квалификационната характеристика отразява позицията на бъдещия специалист в Националната квалификационна рамка за висше образование (ниво 6) и Квалификационната рамка на европейското пространство за висше образование.

Квалификационната характеристика подлежи на актуализация в зависимост от реформите в здравеопазването и нуждите на потребителите на кадри.

## **II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“:**

Специалност "Медицинска сестра" е регулирана професия от Област на Висшето образование – 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.5 Здравни грижи. Висше образование по специалността "Медицинска сестра" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" се придобива във факултети и/или филиали на висши училища, получили акредитация по реда на Закона за висшето образование. Практическата подготовка се провежда и в лечебни заведения, получили положителна акредитационна оценка за обучение на студенти по чл. 90, ал. 1, т. 2 от Закона за лечебните заведения. Дипломата дава право да се упражнява професията "Медицинска сестра".

Обучението се провежда в съответствие с В Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите „Медицинска сестра“, „Акушерка“ и „Лекарски асистент“ за образователно-квалификационна степен „бакалавър“, приета с Постановление № 248 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 95 от 2005 г.; изм., бр. 82 от 2006 г., бр. 88 от 2010 г., бр. 32 от 2016 г. и бр. 1 от 2024 г., ДВ брой: 16, от дата 10.2.2026 г.),./, Директива 2013/55/ЕС, медицинските стандарти в Р България, Наредба №1/08.02.2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно /ДВ бр. 15/18.02.11., изм. ДВ. бр.61 от 2 Август 2022г./, и препоръките на БАПЗГ като съсловна организация. НАРЕДБА № Н-5 от 17 октомври 2025 г. за утвърждаване на медицински стандарт „Здравни грижи“

Обучението се провежда в редовна форма с продължителност не по-малко от 4 учебни години, или не по-малко от 4645 часа и придобиване на не по-малко от 240 кредита по Системата за натрупване и трансфер на кредити, съгл. чл. 11 и чл. 12 от ЕДИ. Обучението се осъществява чрез теоретична и практическа подготовка. Теоретичната подготовка се осъществява чрез задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини под формата на лекции,

семинари и практически упражнения с продължителност не по-малко от 6 семестъра. Практическата подготовка се осъществява чрез учебна (клинична) практика и преддипломен стаж.

### **III. АКТУАЛНОСТ НА СПЕЦИАЛНОСТТА**

През последните години основен проблем в здравеопазните системи в Р България, страните от Европейския съюз и в световен мащаб е рязко намалелия брой медицински сестри. Актуалността на професията се определя от демографските данни за застаряващото население и разширяващите се роли на медицинските сестри в извънболничната и дългосрочна грижа. Тенденцията за структурните промени, насочени към деинституционализация на социалните домове за стари хора, увеличаващият се брой хосписи и защитени жилища за медико-социална грижа, съответно увеличава потребността от медицински сестри с нужната квалификация. С непрекъснато увеличаващия се брой болничните и извънболнични лечебни структури нараства и необходимостта от медицински сестри.

### **IV. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО**

#### **Основна цел:**

Подготовка на медицински сестри с адекватна на европейските изисквания квалификация, притежаващи знания, умения и компетенции за извършване на професионални дейности самостоятелно или по назначение във всички структури на здравеопазната система, както и придобиване на научни, технологични и социални умения.

#### **Специфичните цели:**

- Да се формира на структурно функционално ниво основна система от понятия по общообразователни и хуманитарни дисциплини.
- Да се формират знания за базови медико-биологични дисциплини, клинични и специални дисциплини.
- Да се формират практически умения и компетентности за извършване на дейности, които медицинските сестри да прилагат самостоятелно и по лекарско назначение.
- Да се формират умения за оценка, планиране и осъществяване на здравни грижи в областта на клиничните, дългосрочните грижи, както и в медико-социални структури.
- Да се придобие достатъчно клиничен опит и компетентност за полагане на медицински грижи за пациентите по време на практическия стаж, провеждан под ръководството на квалифициран медицински персонал.
- Да са формират дигитални, лични, социални и професионални компетентности, необходими за упражняване на професията.

- Да се формират личностни качества, умения за работа в екип необходими за професията на медицинската сестра.

## V. ОБЕМ НА ТЕОРЕТИЧНАТА И ПРАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА

Съгласно чл. 7. ал.1 от Наредбата за ЕДИ обучението се осъществява чрез теоретична и практическа подготовка. Учебните дисциплини са групирани в следните блокове като структурни компоненти на учебния план:

- общо образователни и хуманитарни дисциплини;
- базови медико-биологични дисциплини;
- клинични медицински дисциплини;
- специални дисциплини;
- избираеми дисциплини;
- факултативни дисциплини;
- практическа подготовка;
- дипломиране.

Медицинската сестра усвоява общо медицински познания (биологични функции, анатомия и физиология), познания по фармакология, както и знания за връзката между здравословното състояние и физическата и социална среда на човека и неговото поведение. Достатъчни познания за същността и етиката на професията и за общите принципи, отнасящи се до здравето и сестринските грижи. Дейностите на медицинската сестра са насочени към предпазване, поддържане, възстановяване и подобряване здравето на лицата и независимостта на виталните им, физически и психически функции, като се съобразяват с личността на всеки един от тях и с техните психологически, икономически и културни особености.

## VI. КОМПЕТЕНТНОСТЕН ПРОФИЛ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Компетентностният профил на специалността е изграден въз основа на спецификата на обучението на студентите в професионално направление Здравни грижи, като съчетава в себе си дескрипторите на:

- *Европейската квалификационна рамка (ЕКР) за резултатите от ученето за Ниво 6, подниво 6Б<sup>1</sup>;*
- *Националната квалификационна рамка на Р България (НКР) за ниво Ниво 6, подниво 6Б;*
- *Рамката за дигитална компетентност (DigComp2.0).*
- *Европейската референтна рамка на ключовите компетенции за учене през целия живот (описани в официално издание на Европейския съюз стр. 189/7 от*

<sup>1</sup> Ниво 6, Подниво 6Б – ОКС „Бакалавър“, 240 ECTS кредита

04.06.2018 г.<sup>2</sup>, дефинирани от Европейската комисия, които включват знания, умения и компетенции, необходими за личностно развитие, пригодност за работа, социална интеграция и активна гражданска позиция в локален, регионален, национален и глобален контекст.

- *Наредба № 1 от 8 февруари 2011 г. За професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно, издадена от Министерството на здравеопазването Обн. ДВ. Бр.15 от 18 Февруари 2011г., изм. ДВ. Бр.50 от 1 юли 2011г.*

#### **КОМПОНЕНТИ:**

- **знания** – основни и фактологически;
- **умения** – познавателни (включват използването на логическо, критическо, интуитивно и творческо мислене) и практически (включват сръчност и използване на методи, материали, уреди и инструменти);
- **компетентности**;
- **отношения.**

#### **ЗНАНИЯ:**

- притежава задълбочени теоретични и фактологични знания в областта на сестринските грижи, включително достатъчно добро познание за организма, психологическите функции и поведението на здравите и болните хора, както и знания за връзката между здравословното състояние на човека и неговата физическа и социална среда.
- познава основно анатомичните органи на човешкото тяло, тяхната физиология и патологични отклонения;
- познава диетологията и принципите на лечебното и рационалното хранене;
- притежава знания за микробиологичната и имунна профилактика;
- познава причинителите на инфекциозните заболявания, пътищата на разпространение и борбата с тях;
- познава действието на лекарствените вещества по групи – терапевтична и токсична доза, тяхното приложение и дозировка;
- ползва латински език в медицинската практика;
- познава етиологията, патогенезата, клиниката, лечението и профилактиката на отделните заболявания на вътрешните органи;
- познава хирургичните заболявания, поведението на медицинската сестра при усложнения и спешни състояния – профилактични мерки, поведение, реакция, действия. Оказва необходимата долекарска помощ;

---

<sup>2</sup> European Union. *Key Competences for Lifelong Learning*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019 <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>>

- познава реанимационните и анестезиологичните проблеми и интензивната терапия;
- познава акушеро-гинекологичните, кожно-венерологичните, офталмологичните, отоларингологичните заболявания;
- познава особеностите на нервните и психичните заболявания;
- познава основите на медицинската генетика;
- познава основите на физиотерапията и физиотерапевтичните процедури;
- участва в клиничното наблюдение на пациенти, в прилагането на терапията и в подготовката на различни видове изследвания;
- познава особеностите на физическото, психическото развитие на децата и детските заболявания;
- познава детската психология и детска педагогика, организира работата в детски ясли, детски градини и училища, организира здравна просвета на ученици и родители, учители и възпитатели.

#### УМЕНИЯ:

- притежава умения за прилагането на утвърдени, научнообосновани теории и модели в областта на здравните грижи;
- владее практически умения за осъществяване на медицински манипулации и дейности: инжекции, венозни инфузии, асептични и септични превръзки, катетеризации, подготовка и асистиране при извършване на пункции, изследвания, процедури и др.;
- притежава умения за вземане, съхранение и транспорт на материали за микробиологични, цитологични, хистологични и клинично-лабораторни изследвания;
- владее методи и средства, позволяващи извършване на медицински дейности и здравни грижи в областта на хирургията, неврологията, педиатрията, инфекциозните болести, психиатрията, вътрешните болести;
- притежава специални умения за извършване на оценка, планиране и осъществяване на палиативни, онкологични и гериатрични грижи;
- умее да работи със специфични материали, уреди и инструменти в областта на анестезиологията, интензивната терапия и операционна зала;
- притежава специализирани умения за оказване на спешни хуманитарни и други дейности;
- притежава специализирани умения за осъществяване на ресоциализация, реадаптация и рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;
- владее умения за провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи;
- демонстрира умения за предоставяне и събиране на здравна информация;

- притежава умения за осъществяване на промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите;
- провежда консултиране и обучение на пациенти с хронични заболявания.

## **КОМПЕТЕНТНОСТИ:**

### **Грамотност и комуникативна компетентност**

- притежава умения за устно и писмено общуване в различни комуникативни ситуации;
- наблюдава и адаптира начина си на общуване в зависимост от ситуацията;
- различава и използва различни източници на информация;
- притежава умения за откриване, събиране и обработване на информация от различни източници;
- мисли критично, като разглежда поставените въпроси от различни гледните точки;
- формулира информирана оценка въз основа на критическо осмисляне на информацията по поставените проблеми.

### **Дигитална компетентност**

- разбира как цифровите технологии подпомагат общуването, творчеството и иновациите, като осъзнава техните възможности, ограничения, влияние и съответните рискове;
- познава и спазва правните и етични норми при използването на дигитални технологии в учебния процес, при самоподготовка и при общуване със студенти и преподаватели;
- познава функциите и умее да работи с различни устройства и софтуер с цел общуване с другите студенти и с преподаватели по време на обучението, при самостоятелната си подготовка за учебните занятия и при реализирането на научноизследователска дейност в дигитална среда (вкл. и разработване на научни публикации под ръководството на преподавател);
- умее да открива необходимата му информация в дигитална среда, да оцени качеството на дигитално поднесеното съдържание и да го използва за нуждите на учебната или научноизследователската си дейност;
- може да създаде и сподели информация във виртуалното пространство или чрез използването на съответен софтуер;
- може да съхрани и предпази от нежелан достъп създаденото от него дигитално съдържание (вкл. и дигиталната си идентичност);
- притежава компетентност за електронно здравеопазване

### **Лични и социални компетентности и компетентност за учене:**

- притежава знания за използваните стратегии за учене;
- познава собствените си образователни потребности и нужди за развитие;

- оценява системно, целенасочено и последователно собствената си квалификация чрез преценка на придобитите до момента, знания, умения и компетентности;
- планира разширяването и актуализирането на професионалните си знания, умения и компетентности и собствената си професионална квалификация (напр. чрез участие в обучения, използване на възможности за кариерно развитие, кариерно консултиране и т.н.);
- умее да работи в екип (вкл. и с представители на други култури);
- проявява самостоятелност при вземането на решения;
- да демонстрира осъществяване на трансфер на теоретични знания в практиката чрез прилагане на клинично мислене.
- демонстрира толерантност, проявява емпатия и приема гледни точки, различни от неговата;
- уважава културните различия и да проявява отвореност към другостта.

#### **Професионални компетентности:**

- демонстрира цялостни познания в областта на науките, които са в основата на сестринските грижи, включително достатъчно добро разбиране на структурата, физиологичните функции и поведението на здравите и болните хора, както и на взаимовръзката между здравословното състояние на човека и неговата физическа и социална среда;
- демонстрира компетентност за самостоятелно определяне на необходимите здравни грижи, като се използват актуалните теоретични и клинични познания за планиране, организиране и полагане на здравни грижи при лечението на пациенти.
- демонстрира владееене на методи и средства за насърчаване на лица, семейства и групи от лица да водят здравословен начин на живот и да полагат грижи за себе си;
- самостоятелно да предоставя съвети, указания и подкрепа на лица, нуждаещи се от здравни грижи, и на техните близки;
- демонстрира за умения за анализиране на качествени здравните грижи с цел усъвършенстване на личната професионална практика;
- осъществява ресоциализация, реадaptация и рехабилитация на пациенти със социално значими заболявания;
- осъществява ефективна комуникация и съвместна работа с останалите медицински специалисти и с представители на други професии в системата на здравеопазването;
- демонстрира способност за предоставяне на персонализирани сестрински грижи и за насърчаване и подкрепа на пациенти, техни роднини и други ангажирани лица за полагане на грижи за себе си и водене на здравословен начин на живот;

- демонстрира способност за развиване на ефективен лидерски подход и умения за вземане на решения;
- показва познаване на техническите иновации, свързани със здравеопазването и методите за полагане на сестрински грижи;
- насърчава лица, семейства и групи от лица да водят здравословен начин на живот и да полагат грижи за себе си;
- самостоятелно предприема на незабавни животоспасяващи мерки и взема мерки в случай на криза и бедствие;
- самостоятелно предоставя на съвети, указания и подкрепа на лица, нуждаещи се от здравни грижи, и на техните близки;
- притежава компетентност за независимо гарантиране на качество и за оценяване на здравните грижи;
- осъществява анализ на качеството на здравните грижи с цел усъвършенстване на личната професионална практика;
- придобива компетентност за участие в научноизследователска дейност в областта на здравните грижи.
- демонстрира подготовка и асистирание при извършване на пункции, изследвания, процедури и др.;
- извършва медицински дейности и здравни грижи в областта на хирургията, неврологията, педиатрията, инфекциозните болести, психиатрията, вътрешните болести;
- демонстрира извършване на оценка, планиране и осъществяване на палиативни, онкологични и гериатрични грижи;
- демонстрира самостоятелно предприемане на незабавни животоспасяващи мерки и за вземане на мерки в случай на криза и бедствие;
- демонстрира работа със специфични материали, уреди и инструменти в областта на анестезиологията, интензивната терапия и операционна зала;
- осъществява оказване на спешни хуманитарни и други дейности;

### **Отговорност и самостоятелност:**

Медицинска сестра следва да изпълнява дейности по:

- предоставяне и събиране на здравна информация;
- промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите;
- предоставяне на медицински и здравни грижи;
- рехабилитация; осъществяване на манипулации;
- оказване на спешна медицинска помощ;
- разработване на проекти, провеждане на обучение изследвания в областта на здравните грижи.

*Съгласно Наредба № 1 от 8 февруари 2011 г. За професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински*

*специалисти и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно, издадена от Министерството на здравеопазването Обн. ДВ. Бр.15 от 18 Февруари 2011г., изм. ДВ. Бр.50 от 1 юли 2011г.*

#### **ОТНОШЕНИЯ:**

- притежава отвореност към иновациите и техническия прогрес;
- демонстрира положително отношение към провеждането на критичен и конструктивен диалог;
- цени културното многообразие, интерес и любопитство към различните езици и общуването с представители на различни култури;
- демонстрира положително отношение към опазването на околната среда.

Нивото на професионалната квалификация отговаря на съвременните постижения на медицинската наука и практика. Професията на медицинската сестра изисква динамичност, сигурност и възможности за работа при условия на емоционално натоварване и интелектуално напрежение. Сестринството е фокусирано в подпомагането на човека, семейството или общността в достигането или поддържането на оптимално здраве и живот. Фокус на сестринството е холистичната грижа за човека, включваща здравна промоция, поддържане, лечение и възстановяване, подкрепа и терминални грижи за отделни личности от различни възрастови групи. Нивото на професионална квалификация на медицинската сестра отговаря на съвременните постижения на медицинската наука и практика.

#### **VII. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ И РАЗВИТИЕ**

Придобитият обем теоретични знания и практически умения и компетентности на медицинската сестра ѝ позволява да работи в различни сектори и мрежа от заведения и институции в системата на здравеопазването като:

- Лечебни заведения за извънболнична помощ;
- Специализирани или многопрофилни лечебни заведения за болнична помощ: болници за активно лечение, болници за долекуване и продължително лечение, болници за рехабилитация;
- Центрове за спешна медицинска помощ;
- Центрове за психично здраве;
- Центрове за кожно-венерически заболявания;
- Комплексни онкологични центрове;
- Тъканни банки;
- Медицински, медико-дентални и диагностично-консултативни центрове;
- Домове за медико-социални грижи и хосписи;

- Структури за здравни и социални услуги в общността и в институции;
- Диализни центрове;
- Центрове за трансфузионна хематология;
- Детски ясли и градини;
- Кабинети в училища и други учебни заведения;
- Служби по трудова медицина;
- Служби за опазване на общественото здраве;
- Здравно-осигурителни фондове и организации;
- Научно-изследователски центрове и медицински изследователски институции;
- Медицински висши учебни заведения и Факултети по Обществено здраве и здравни грижи към други университети в страната;
- Държавни, ведомствени институции.

Хармонизирането на подготовката на медицинските сестри с Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 07.09.2005 г. относно признаването на професионалните квалификации е предпоставка за бъдеща конвертабилност на дипломите.

**Дипломата дава също възможност за продължаващо обучение на медицинската сестра с цел:**

- придобиване на специалности съгласно НАРЕДБА № 1 от 22.01.2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 7 от 27.01.2015 г.
- образователно-квалификационната степен „магистър“ по специалността „Управление на здравните грижи“;
- придобиване на образователно-квалификационната степен „магистър“ по специалността „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ и специалността "Клинични социални дейности";
- придобиване на Образователна и научна степен "доктор" - „Управление на здравните грижи“.